

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

P/12/162
LPO-4101-04-07/2012

Poznań, dnia 27 czerwca 2012 r.

**Pani
Sławomira Strączkowska
Prezes Stowarzyszenia
„Promocja Rozwoju Dziecka i Rodziny”**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (dalej „ustawa o NIK”), w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła kontrolę działalności i finansowania, w latach 2009-2012 (do 31 marca), warsztatu terapii zajęciowej z siedzibą w Ostrowie Wielkopolskim, prowadzonego przez Stowarzyszenie „Promocja Rozwoju Dziecka i Rodziny” w Ostrowie Wielkopolskim (dalej „Stowarzyszenie”).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 18 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Stowarzyszenia w zakresie organizacji i prowadzenia warsztatu terapii zajęciowej oraz wykorzystanie środków otrzymanych na dofinansowanie jego działalności.

1. Stowarzyszenie, zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych² (dalej „ustawa o rehabilitacji”), jako jednostka prowadząca, zapewniła organizacyjne i finansowe wyodrębnienie warsztatu terapii zajęciowej (dalej „warsztat”), a zatwierdzony przez Stowarzyszenie i obowiązujący w latach 2009-2012 (do 31 marca) regulamin organizacyjny warsztatu spełniał wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej³ (dalej „rozporządzenie”).

W regulaminie organizacyjnym ustalono m. in. kryteria, jakie powinna spełniać osoba ubiegająca się o przyjęcie do warsztatu. Jako dobrą praktykę, NIK ocenia stosowaną w warsztacie zasadę diagnozowania możliwości potencjalnego uczestnika jeszcze przed podjęciem ostatecznej decyzji o jego przyjęciu. Radzie programowej warsztatu umożliwia to dokonanie oceny potencjału kandydata oraz dostosowanie programu rehabilitacji do indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej. Z kolei osobie ubiegającej się o przyjęcie daje to możliwość zapoznania się z uczestnikami i personelem warsztatu oraz specyfiką prowadzonych w nim zajęć. Nie

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.) zmieniona została m. in. ustawą z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.). Zgodnie z art. 2 ww. ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r., do postępowań kontrolnych niezakończonych do dnia wejścia w życie tej ustawy (2 czerwca 2012 r.) sporządzeniem wystąpienia pokontrolnego, stosuje się dotychczasowe przepisy.

² Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.

³ Dz. U. Nr 63, poz. 587.

ma natomiast żadnego uzasadnienia dla uzależnienia przyjęcia – jak to zapisano w § 3 pkt 5 regulaminu organizacyjnego - od technicznych możliwości dowozu kandydata z miejsca jego zamieszkania do siedziby warsztatu. Na dofinansowanie kosztów dowozu uczestników, Stowarzyszenie otrzymuje środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej „Fundusz”). Jako jednostka prowadząca, Stowarzyszenie powinno tak zorganizować jego działalność, aby zapewnić każdemu uczestnikowi możliwość udziału w rehabilitacji, w tym dowóz do warsztatu.

2. Uczestnikami warsztatu, zgodnie z art. 6b ust. 3 ustawy o rehabilitacji, były osoby posiadające w dniu przyjęcia do warsztatu aktualne orzeczenie ustalające niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności, ze wskazaniem uczestnictwa w terapii zajęciowej. NIK zwraca uwagę, iż uczestnikami warsztatu pozostawały cztery osoby, które przez okres odpowiednio 6, 11, 23 i 60 dni, nie miały aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W toku kontroli NIK, stosowne orzeczenie ze wskazaniem uczestnictwa w terapii zajęciowej posiadali wszyscy uczestnicy warsztatu.

Liczba uczestników warsztatu w całym okresie objętym kontrolą wynosiła 40 osób, co było zgodne z postanowieniami umowy określającej zasady finansowania kosztów działalności warsztatu⁴ (dalej „umowa”). Decyzje o przyjęciu do warsztatu – w latach 2010-2012 (do 31 marca) - zgodnie z art. 10f ust. 2 ustawy o rehabilitacji, podejmował Zarząd Stowarzyszenia, wspólnie z radą programową warsztatu, przy udziale przedstawiciela powiatowego centrum pomocy rodzinie.

3. Rehabilitację zawodową i społeczną - zgodnie z umową - prowadzono w ośmiu pracowniach i obejmowała ona 16 różnych form terapii oraz dziewięć rodzajów treningów, prowadzonych w 18 formach. Zajęcia w poszczególnych pracowniach warsztatu przebiegały zgodnie z przyjętą organizacją i planem zajęć. Na jedną osobę pracującą bezpośrednio z uczestnikami warsztatu przypadało pięć osób, a frekwencja na zajęciach przekraczała 90%. Stwierdzono jednak brak dokumentowania (od stycznia do marca 2012 r.), w zeszytach obserwacji trzech uczestników, tematu oraz celów terapeutycznych i wniosków z terapii.

4. W warsztacie, zgodnie z art. 10a ust. 4 ustawy o rehabilitacji, działała rada programowa, która dla każdego z uczestników corocznie opracowywała indywidualny program rehabilitacji. Programy te określały formy i zakres rehabilitacji, metody i zakres nauki umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, sprawności psychofizycznych oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Indywidualne programy rehabilitacji wskazywały również formy współpracy warsztatu z rodziną lub opiekunami uczestników, planowane efekty rehabilitacji oraz osoby odpowiedzialne w warsztacie za realizację programu rehabilitacji. Dla nowoprzyjętych uczestników, indywidualne programy rehabilitacji opracowano w dniu przyjęcia do warsztatu. Każdy następny indywidualny program rehabilitacji opracowywany był do dnia 31 stycznia danego roku.

Rada programowa warsztatu wywiązała się również z ustawowego obowiązku dokonania okresowej oraz - nie rzadziej niż co trzy lata - kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu. Dokonując tych ocen, rada programowa, zgodnie z art. 10a ust. 5 ustawy o rehabilitacji, zajmowała stanowisko w kwestii osiągniętych przez uczestników warsztatu postępów w rehabilitacji. Według stanowiska zajętego przez radę we wrześniu 2011 r. w kwestii postępów w rehabilitacji osiągniętych przez 29 uczestników⁵, 21 osobom należało przedłużyć uczestnictwo w warsztacie z uwagi na pozytywne rokowania co do przyszłych postępów umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej pod nadzorem. Z kolei w przypadku ośmiu osób, proces rehabilitacji uznano za zakończony ze względu na brak rokowań podjęcia jakiejkolwiek pracy, czy to na wolnym rynku, na rynku pracy chronionej, czy w zakładzie aktywności zawodowej. Jednocześnie, rada zdecydowała o przedłużeniu uczestnictwa tych osób w warsztacie o jeden rok. Czas ten pozostawiono rodzinom i opiekunom na podjęcie decyzji o przeniesieniu ich podopiecznych z warsztatu do środowiskowego domu samopomocy, a uczestnicy ci poddawani byli w tym czasie dalszej rehabilitacji. Pobyt tych osób w warsztacie (liczony od roku przyjęcia do 2011 r.), wyniósł od sześciu do 17 lat, przy czym powyżej 10 lat w warsztacie przebywało aż sześciu uczestników⁶. Ostatecznie, żadna z ww. ośmiu osób nie odeszła z warsztatu i przebywała w nim nadal (do zakończenia czynności kontrolnych NIK). Kwota środków Funduszu przekazanych

⁴ Umowa z dnia 5 czerwca 2006 r., zawarta pomiędzy powiatem ostrowskim, a Stowarzyszeniem, wraz z aneksami.

⁵ We wrześniu 2011 r., kompleksową oceną objęto realizację indywidualnego programu rehabilitacji 29 uczestników przebywających w warsztacie dłużej niż trzy lata. Poprzednią kompleksową ocenę realizacji indywidualnego programu rehabilitacji przeprowadzono w listopadzie 2008 r. i objęto nią 24 uczestników warsztatu.

⁶ Osoby te były uczestnikami warsztatu przez: 17 lat (dwie osoby), 12 lat (jedna osoba), 11 lat (trzy osoby), 6 i 4 lata (po jednej osobie).

Stowarzyszeniu w związku z uczestnictwem tych ośmiu osób w warsztacie w okresie od października 2011 r. (pierwszy miesiąc po zajęciu przez radę stanowiska o zakończeniu rehabilitacji) do 31 marca 2012 r., wynosiła 59.184 zł⁷.

5. W latach 2010-2012 (do 31 marca), z warsztatu odeszły cztery osoby, przy czym dwie z nich podjęły pracę, a jedna naukę. Przyczyną odejścia jednego uczestnika było pogorszenie stanu zdrowia. Przy pomocy Stowarzyszenia, cztery osoby zarejestrowały się w powiatowym urzędzie pracy, jako poszukujące zatrudnienia. Żadna z nich nie otrzymała jednak oferty pracy.

Na przyjęcie do warsztatu, na koniec lat 2010-2011, oczekiwało odpowiednio sześć i 11 osób, a na dzień 31 marca 2012 r. – trzy osoby. Czas oczekiwania - od dnia wpisania na listę oczekujących, do dnia 31 marca 2012 r. - wynosił od pięciu do 21 miesięcy. Z kolei czas oczekiwania osób przyjętych do warsztatu w latach 2010-2012 (do 31 marca), od wpisu na listę do przyjęcia wynosił od trzech do 14 miesięcy. Wpisane na listę oczekujących osoby, w momencie zgłoszenia chęć uczestnictwa w warsztacie, posiadały aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej. Przyjęć do warsztatu dokonywano według kolejności wynikającej z listy.

6. Stowarzyszenie nie zapewniło ochrony danych osobowych uczestników warsztatu. W latach 2010-2012 (do 31 marca), żadnemu z uczestniczących w przetwarzaniu danych osobowych pracownikowi warsztatu, administrator danych osobowych (Prezes Stowarzyszenia) nie nadał wymaganych upoważnień. Przetwarzanie danych osobowych uczestników przez kadrę warsztatu odbywało się zatem wbrew postanowieniom art. 27 i art. 37 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁸. Niezgodnym z dyspozycją art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych było z kolei niezaprowadzenie ewidencji osób upoważnionych do ich przetwarzania. Po zakończeniu kontroli NIK, Prezes Stowarzyszenia, w dniu 7 czerwca 2012 r., nadała kierownikowi warsztatu upoważnienie do przetwarzania danych osobowych. NIK zwraca jednak uwagę, iż przez przetwarzanie danych, ustawa o ochronie danych osobowych (art. 7 pkt 2) rozumie jakiegokolwiek operacje wykonywane na tych danych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie. Zasadne wydaje się zatem rozważenie nadania stosownego upoważnienia nie tylko kierownikowi warsztatu, ale również innym osobom przetwarzającym dane osobowe uczestników w związku z prowadzoną w warsztacie rehabilitacją. Upoważnienie takie powinno mieć charakter imienny oraz powinno określać dozwolony zakres przetwarzania danych.

7. W warsztacie zatrudnionych było – na koniec lat 2010-2011 i na 31 marca 2012 r. – 16 osób, w tym 10 instruktorów terapii zajęciowej, w wymiarze dziewięciu etatów. Stan zatrudnienia oraz kwalifikacje pracowników odpowiadały wymogom umowy.

Na dofinansowanie działalności warsztatu, Stowarzyszeniu – na lata 2010-2012 – przyznano dofinansowanie z Funduszu, w łącznej kwocie 1.775.520 zł (po 591.840 zł w każdym z tych lat). Wysokość środków na działalność warsztatu w roku, każdorazowo określano w formie aneksów do umowy, z uwzględnieniem podziału na poszczególne rodzaje kosztów. Kwota wydatkowana przez Stowarzyszenie – za zgodą Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolskim - na niezbędną wymianę zużytego wyposażenia, zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia nie przekroczyła 3% środków Funduszu przeznaczonych na pokrycie rocznych kosztów działalności warsztatu i wynosiła 6,6 tys. zł w 2010 r., 3,2 tys. zł w 2011 r. i 55 zł w 2012 r.

Środki powiatu ostrowskiego przyznane Stowarzyszeniu pokrywały minimalny limit ustalony w art. 10b ust. 2a ustawy o rehabilitacji, i stanowiły 10% kosztów działalności warsztatu.

W latach 2010-2012 (do 31 marca), Stowarzyszenie uzyskało przychód ze sprzedaży towarów i usług wykonanych przez uczestników warsztatu w ramach programu terapii w łącznej kwocie 21.166,04 zł (8.023,04 zł w 2010 r., 11.285 zł w 2011 r. i 1.858 zł do 31 marca 2012 r.), który zgodnie z § 10 rozporządzenia, w całości przeznaczono na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną uczestników.

Do kosztów działalności warsztatu dofinansowanych środkami Funduszu, Stowarzyszenie zaliczyło tylko te wskazane w § 19 ust. 1 rozporządzenia.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o zapewnienie ochrony danych osobowych uczestników warsztatu.

⁷ Kwota dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów uczestnictwa w warsztacie osoby niepełnosprawnej wynosiła, w latach 2011-2012, 1.233 zł miesięcznie.

⁸ Dz. U. z 2002 r. nr 101, poz. 926 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Prezes w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.